

**ANALIZA IMPACTULUI DE REGLEMENTARE**  
**la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008**  
**privind reglementarea valutară**

Analiza impactului de reglementare la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară a fost elaborată în temeiul art.20 litera e) din Legea nr.780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.

Prezenta analiză a impactului de reglementare a proiectului de lege reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, a necesității adoptării modificărilor și completărilor la legea nominalizată, impactul proiectului asupra activității de întreprinzător, asupra asigurării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor, consumatorilor și ale statului.

**I. DEFINIREA PROBLEMEI**

**Componenta juridică**

Luând în considerare angajamentele Republicii Moldova în contextul Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, în particular a Acordului privind instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător dintre Republica Moldova și UE (ZLSAC), evoluțiile pe piața financiară, monetară și valutară, consecințele crizei financiare globale, modificarea cadrului legal în domeniile conexe (pieței de capital, serviciilor de plată și monedei electronice) a apărut necesitatea îmbunătățirii cadrului legal aferent domeniului valutar.

Proiectul de lege este în concordanță cu pct.267 din Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014-2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului 808 din 07.10.2014, care, în particular stabilește obligativitatea elaborării unui proiect de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară, care va prevedea liberalizarea unor operațiuni valutare de capital.

Art.5 alin.(1) lit.a) și l) din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei stipulează că Banca Națională a Moldovei are atribuția de stabilire a politicii monetare și valutare de stat, precum și atribuția de reglementare valutară pe teritoriul Republicii Moldova. Totodată, art.2 alin.(1) din Legea privind reglementarea valutară stipulează că legislația valutară a Republicii Moldova include legea în cauză, Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, alte acte legislative în partea ce reglementează raporturile aferente reglementării valutare, actele normative elaborate în vederea executării actelor legislative menționate, inclusiv actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei, precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

**Stabilirea scopului proiectului Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară**

Prin proiectul de lege se propune:

- liberalizarea unor operațiuni valutare care în prezent sînt supuse autorizării din partea Băncii Naționale a Moldovei (BNM), în special pentru băncile licențiate și entitățile reglementate și supravegheate de Comisia Națională a Pieței Financiare, precum și a operațiunilor valutare în sumă de pînă la echivalentul a 10000 euro;
- instituirea plafonului de 50000 de euro (sau echivalentul lor) pentru neaplicarea regimului de notificare asupra împrumuturilor /creditelor și garanțiilor primite de la nerezidenți;
- lărgirea categoriilor de credite /împrumuturi externe, asupra cărora se va aplica regimul de notificare la BNM;

- introducerea unor prevederi în legătură cu apariția pe piața financiară a prestatorilor de servicii de plată nebancari;
- optimizarea utilizării numerarului la efectuarea operațiunilor valutare;
- amendarea listei măsurilor de salvagardare;
- permiterea unităților de schimb valutar (USV) de a efectua operațiuni de schimb valutar în numerar cu persoane fizice și prin intermediul aparatelor de schimb valutar;
- stabilirea termenului de valabilitate nelimitat pentru licența casei de schimb valutar și cea a hotelului;
- concretizarea condițiilor de licențiere și de activitate a unităților de schimb valutar, precum și de efectuare a controlului valutar asupra USV și de aplicare a sancțiunilor față de acestea;
- fortificarea protecției drepturilor consumatorilor – clienți ai unităților de schimb valutar.

#### **Motivul apariției problemei:**

- asumarea de către Republica Moldova a obligațiunii de liberalizare treptată a operațiunilor valutare de capital în conformitate cu prevederile Acordului de Asociere;
- necesitatea optimizării procesului de obținere a informației statistice utilizate pentru întocmirea bilanțului de plăți;
- necesitatea detalierii cadrului legal în domeniul valutar în contextul Legii nr.114 din 18.05.2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, care permite de a presta servicii de plată și prestatorilor de servicii de plată nebancari;
- utilizarea frecventă a numerarului la efectuarea operațiunilor valutare;
- necesitatea introducerii unor noi măsuri de salvagardare ca urmare a consecințelor crizei economice globale;
- existența unor impedimente la gestionarea lichidităților deținute de către USV (obligativitatea băncilor licențiate și a caselor de schimb valutar de a asigura la începutul și în timpul programului de lucru o sumă fixă pentru fiecare punct de schimb valutar);
- necesitatea sporirii nivelului de concurență pe piața operațiunilor de schimb valutar în numerar cu persoanele fizice, inclusiv prin permiterea USV de a modifica cursurile de cumpărare și vânzare pe parcursul zilei;
- excluderea eventualelor fraude la stabilirea și aplicarea cursurilor de schimb valutar în numerar la anumite valute străine de către USV;
- reglementarea dreptului USV de a presta servicii de schimb valutar și prin intermediul aparatelor de schimb valutar în contextul dezvoltării tehnologiilor bancare;
- necesitatea protecției drepturilor consumatorilor la efectuarea operațiunilor de schimb valutar în numerar cu USV, inclusiv prin acordarea dreptului de a revoca operațiunea de schimb valutar;
- necesitatea optimizării procesului de licențiere a caselor de schimb valutar și a hotelurilor care dețin puncte de schimb valutar, inclusiv prin eliminarea termenului de valabilitate a licenței;
- necesitatea consolidării măsurilor aplicate caselor de schimb valutar și hotelurilor de către BNM în contextul legislației internaționale și naționale în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului;
- necesitatea eficientizării sancțiunilor aplicate caselor de schimb valutar și hotelurilor care dețin puncte de schimb valutar, în vederea ridicării nivelului de conformare cu reglementările existente.

#### **Estimarea posibilelor consecințe în cazul în care nici o acțiune nu este întreprinsă**

*Subiecți ai proiectului legii* sunt băncile licențiate, prestatorii de servicii de plată nebancari, unitățile de schimb valutar, rezidenții care efectuează operațiuni valutare, inclusiv cele supuse autorizării /notificării, și statul (în contextul aplicării măsurilor de salvagardare).

Scopul proiectului de lege este eficientizarea funcționării pieței valutare a Republicii Moldova, eliminarea autorizațiilor la efectuarea de către rezidenți a unor operațiuni valutare, crearea condițiilor necesare pentru desfășurarea activității de prestare a serviciilor în cadrul operațiunilor valutare de către prestatorii de servicii de plată, oferirea posibilității efectuării operațiunilor de schimb valutar și prin intermediul aparatelor de schimb valutar, îmbunătățirea cadrului legal aferent licențierii, funcționării și controlului asupra activității unităților de schimb valutar.

Astfel, în cazul în care nu va fi adoptat proiectul de lege, consecințele vor fi atât de ordin economic (de exemplu: stagnarea concurenței între persoanele care prestează operațiuni de schimb valutar în numerar, posibilități mai mici de diversificare a portofoliilor de investiții de către băncile licențiate și entitățile, a căror activitate este reglementată și supravegheată de Comisia Națională a Pieței Financiare, măsuri de salvagardare insuficiente pentru gestionarea eficientă a crizei), cât și de ordin legal (de exemplu, posibile pretenții din partea prestatorilor de servicii de plată nebankari în legătură cu lipsa cadrului legal mai detaliat pentru efectuarea operațiunilor valutare).

## **II. IMPACTURILE POTENȚIALE**

### **Costurile (impacturile negative majore).**

Aprobarea proiectului de lege nu implică costuri majore (cum ar fi alocarea de mijloace financiare, implementarea tehnologiilor noi etc.), cu excepția unor costuri legate de asigurarea de către persoanele juridice rezidente a notificării la BNM a împrumuturilor /creditelor primite de la nerezidenți în cadrul operațiunilor aferente investițiilor directe, precum și eventuale costuri în vederea ajustării activității USV, inclusiv în contextul modificării cursului valutar pe parcursul zilei.

### **Beneficiile (impacturile pozitive majore)**

*Pentru mediul de afaceri:*

- diversificarea portofoliilor instrumentelor financiare și efectuarea operativă a operațiunilor cu instrumente financiare străine de către băncile licențiate și entitățile, a căror activitate este reglementată și supravegheată de Comisia Națională a Pieței Financiare;
- diversificarea portofoliilor de credite ale băncilor licențiate prin acordarea creditelor financiare nerezidenților fără autorizarea din partea BNM;
- diminuarea cheltuielilor materiale și cele de personal atât pentru rezidenți, cât și pentru BNM în contextul proceselor de autorizare și notificare a operațiunilor valutare;
- diminuarea costurilor administrative aferente prelungirii licenței de către casele de schimb valutar și hoteluri, în legătură cu excluderea termenului de valabilitate a licenței;
- răsfângerea asupra prestatorilor de servicii de plată nebankari rezidenți (în limita activităților permise acestor prestatori) a unei mari părți a prevederilor referitoare la drepturile și obligațiile băncilor licențiate aferente efectuării operațiunilor valutare;
- diversificarea modalităților de prestare a serviciilor de schimb valutar prin aparatele de schimb valutar, fapt care poate avea drept consecință diminuarea costurilor administrative ale USV (de exemplu, micșorarea plăților de arendă a spațiului);
- gestionarea mai eficientă a lichidităților deținute de către USV, ca urmare a excluderii obligativității băncilor licențiate și a caselor de schimb valutar de a asigura la începutul și în timpul programului de lucru a unei sume fixe pentru fiecare punct de schimb valutar;
- posibilitatea pentru USV de a modifica cursurile de cumpărare și vânzare pe parcursul zilei.

*Pentru BNM:*

- stabilirea cadrului legal în corespundere cu angajamentele în contextul Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană,
- posibilitatea obținerii de informații statistice privind datoria externă privată a țării și prognozării plăților aferente deservirii datoriei externe private a țării, precum și întocmirii bilanțului de plăți a Republicii Moldova;
- dispunerea de sancțiuni mai eficiente care vor fi aplicate în cazul încălcărilor prevederilor legale de către casele de schimb valutar și hoteluri;
- promovarea plăților fără numerar în cadrul operațiunilor valutare.

*Pentru consumatori:*

- fortificarea protecției drepturilor consumatorilor, deoarece clientul USV va avea dreptul de a cere revocarea operațiunii de schimb valutar în anumite condiții;
- sporirea nivelului de concurență pe piața operațiunilor de schimb valutar în numerar cu persoane fizice datorită dreptului USV de a modifica pe parcursul programului de lucru cursurile valutare aplicate.

### III. EVALUAREA ABORDĂRILOR ALTERNATIVE

Alternativele se prezintă în următorul tabel:

Opțiunea 1. A nu face nimic.

Opțiunea 2. Adoptarea proiectului Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară.

Alternativa	Posibile avantaje	Posibile dezavantaje
<b>Opțiunea 1</b> A nu face nimic	Nu au fost identificate.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Neconformarea la obligațiunea de liberalizare treptată a operațiunilor valutare de capital.</li> <li>2. Existența cadrului legal insuficient în domeniul valutar pentru efectuarea operațiunilor valutare de către prestatorii de servicii de plată nebankari rezidenți.</li> <li>3. Continuarea utilizării frecvente a numerarului la efectuarea operațiunilor valutare.</li> <li>4. Crearea impedimentelor în utilizarea aparatelor de schimb valutar în contextul lipsei cadrului legal.</li> <li>5. Insuficiența unui cadru legal aferent protecției drepturilor clienților unităților de schimb valutar.</li> </ol>
<b>Opțiunea 2</b> Adoptarea proiectului Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Creșterea concurenței pe segmentul pieței de schimb valutar în numerar cu persoane fizice, inclusiv prin posibilitatea modificării cursului valutar pe parcursul zilei.</li> <li>2. Eliminarea autorizațiilor BNM la efectuarea de către rezidenți a operațiunilor valutare în sumă de pînă la 10000 euro (sau echivalentul</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Necesită ajustarea activității USV inclusiv în contextul modificării cursului valutar pe parcursul zilei.</li> <li>2. Asigurarea de către persoanele juridice rezidente a notificării la BNM a împrumuturilor /creditelor primite de la nerezidenți în cadrul operațiunilor aferente investițiilor directe.</li> </ol>

privind reglementarea valutară	<p>acestora).</p> <p>3. Liberalizarea operațiunilor cu instrumente financiare străine pentru băncile licențiate și entitățile a căror activitate este reglementată și supravegheată de CNPF, precum și a operațiunilor cu instrumentele financiare emise de organizațiile internaționale – pentru toate categoriile de rezidenți.</p> <p>4. Eliminarea autorizării de către BNM a acordării creditelor de către băncile licențiate în favoarea nerezidenților.</p> <p>5. Îmbunătățirea evidenței datoriei externe private a țării în scopul prognozării plăților aferente deservirii datoriei externe private a țării, precum și pentru întocmirea bilanței de plăți a RM.</p> <p>6. Crearea cadrului legal suficient pentru desfășurarea activității de prestare a serviciilor în cadrul operațiunilor valutare de către prestatorii de servicii de plată nebancari.</p> <p>7. Posibilitatea efectuării operațiunilor de schimb valutar și prin intermediul aparatelor de schimb valutar.</p> <p>8. Oferirea posibilității persoanelor fizice de a revoca operațiunea de schimb valutar în numerar cu USV.</p> <p>9. Îmbunătățirea cadrului legal aferent licențierii (inclusiv prin excluderea termenului de valabilitate a licenței), funcționării și controlului asupra activității USV.</p>	
--------------------------------	--	--

#### IV. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI.

Autorii analizei optează pentru Opțiunea a 2-a și recomandă susținerea proiectului Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară. Adoptarea prezentului proiect de lege este necesară, deoarece va contribui la atingerea scopurilor care au condiționat elaborarea acestuia.

#### V. ANALIZA EXPERIENȚEI INTERNAȚIONALE

În vederea elaborării proiectului de lege a fost examinată practica altor state, cum ar fi România, Cehia, Bulgaria, Slovenia, Serbia, Kazahstan, Federația Rusă în domeniul valutar, în particular, în partea ce se referă la utilizarea aparatelor de schimb valutar.